

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.VIII.20.265/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Pribula László a tanács elnöke

Dr. Molnár Tibor Tamás előadó bíró

Dr. Gárdosi Judit bíró

A felperes: felperes neve

(felperes címe)

A felperes képviselője: Orgován Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Orgován István ügyvéd

(ügyvédi iroda címe)

Az I. rendű alperes: alperes neve.

(alperes címe)

Az I. rendű alperes képviselője: Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Nagy Gábor László

(ügyvédi iroda címe)

A per tárgya: Végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Az I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 73.Pf.631.426/2019/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság 12.P.23.258/2018/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] T.Cs.Gy. adós (a továbbiakban: adós) 2008. május 5. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperessel mint hitelezővel, amelynek biztosítására a felperes és az I. rendű alperes – a hitelező javára – jelzálogjogot alapítottak a perbeli alatti ingatlanon. A szerződéskötés napján a felperes és az adós e megállapodásoknak megfelelő tartalommal közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek.

[2] Az adós a szerződéskötést megelőzően kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amely szerint a devizában nyújtott és nyilvántartott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél az árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztő részlet a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (forintban kifejezett havi törlesztőrészlet összege csökken), és kedvezőtlenül (forintban kifejezett havi törlesztőrészlet összege növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amennyiben a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amennyiben a forint árfolyam erősödik a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsön kamatait a deviza kamatok ingadozása is befolyásolhatja.

[3] Az I. rendű alperes 2009. május 8-án felmondta a kölcsön- és a jelzálogszerződéseket, majd bekapcsolódott abba a végrehajtási eljárásba, amely a felperessel szemben K.M. (a továbbiakban: II. rendű alperes) kérelmére indult.

[4] Az I. rendű alperes bekapcsolódása folytán indult végrehajtást F.A. önálló bírósági végrehajtó 0004.V.4890/2011. számon foganatosítja, a II. rendű alperes kérelmére indított végrehajtást azonban az elsőfokú bíróság a 12.P.24.502/2017/14. számú ítéletével időközben jogerősen megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § a) pontja alapján előterjesztett keresetében az I. rendű alperes bekapcsolódása folytán indult végrehajtás megszüntetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a zálogszerződés azért érvénytelen, mert az általa biztosított kölcsönszerződés – egyébek mellett – tisztességtelenül telepítette az árfolyamkockázatot az adósra, így e megállapodás semmis.

[6] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatta a felperes keresetességi jogát és a kölcsönszerződés érvénytelenségét.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság az ítéletével elutasította a keresetet. A határozatát azzal indokolta, hogy a felperes a megszüntetni kért végrehajtás adósa, így a Pp. 366. §-a alapján jogosult arra, hogy pert indítson e végrehajtás megszüntetése iránt, ebben a perben pedig vitássá teheti a végrehajtás alapját képező szerződés érvényességét, ezért a keresetességi joga fennáll. Arra azonban alap nélkül hivatkozott, hogy a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelen. Az I. rendű alperes ugyanis a kockázatfeltáró nyilatkozatban egyértelmű és világos tájékoztatást adott az árfolyamkockázat működéséről és annak gazdasági következményeiről, amelyben nem utalt arra, hogy az adós kockázatvállalásának lenne felső határa. Mindezt megerősítette a kölcsönszerződés 11.1. pontja, amely feljogosította az I. rendű alperest arra, hogy kérje a fedezet kiegészítését akkor, ha az árfolyamváltozás folytán az ingatlanfedezet már nem nyújt elegendő biztosítékot, valamint a kölcsönszerződés 2. pontja is, amely árfolyamtartalékot képezett annak érdekében, hogy lefedje a szerződéskötés és a kölcsön folyósítása között esetlegesen bekövetkező, az adósra hátrányos árfolyamváltozást. Mindezek alapján a felperes nem gondolhatta alappal azt, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

[8] A felperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és a végrehajtást megszüntette. Kötelezte az I. rendű alperest arra, hogy fizessen meg a végrehajtnak 7.352.389 forint végrehajtási költséget, a felperesnek 750.000 forint első- és másodfokú perköltséget, az államnak pedig 4.000.000 forint le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket. A határozatának indokolása szerint egyetértett az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy a felperes perbeli legitimációja fennáll, a Pp. 366. §-ában foglalt adós fogalom ugyanis arra a személyre utal, akivel szemben a végrehajtás folyik, a felperes pedig a zálogkötelezettségének járulékosága folytán jogosult hivatkozni a biztosított követelést megalapozó kölcsönszerződés érvénytelenségére. Nem osztotta azonban az elsőfokú bíróság azon érvelését, amely szerint az adós világos és egyértelmű tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. Azt a kérdést, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő volt-e, a forintosítástól függetlenül vizsgálni kellett, mert az csak megosztotta a terhek viselését, a fogyasztó azonban a szerződés érvénytelensége esetén még részben sem kötelezhető az árfolyamemelkedésből eredő többlet megfizetésére. Márpedig jelen esetben a tájékoztatás nem volt világos és érthető, mert abból a fogyasztó nem ismerhette fel, hogy az árfolyamváltozás a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek „jelentős” növekedéséhez vezethet. Bár a szerződés 13.4. pontja valóban utal arra, hogy az árfolyamkockázat veszélyeztetheti az adós fizetőképességét, ez a hitelező számára jogosultságot biztosító rendelkezés sem a szerződésbeli elhelyezése, sem pedig a szövegezése alapján nem tekinthető az árfolyamváltozás jelentős kockázatáról szóló figyelemfelhívó tájékoztatásnak. Ezért a kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (4) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése és 239. § (2) bekezdése alapján érvénytelen, amely folytán a végrehajtás megszüntetésének van helye. A Pp. 370/A. § (6) bekezdése alapján kötelezte az I. rendű alperest a végrehajtó által megjelölt végrehajtási költségek megfizetésére, amelynek összegét a felek nem vitatták.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] Az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és hagyja helyben az elsőfokú bíróság ítéletét. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[10] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 48. §-át, 49. §-át és 366. §-át, mert e jogszabályi rendelkezések szerint a kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozással kizárólag a kölcsönszerződés adója jogosult végrehajtás megszüntetési pert indítani, a zálogkötelezettnek ilyen joga nincs. A másodfokú bíróság nem jelölte meg, hogy milyen jogszabályra alapítja azt az érvelését, amely szerint a felperes a zálogkötelezettség járulékosága folytán jogosult hivatkozni a kölcsönszerződés érvénytelenségére. Erre azért lett volna szükség, mert a Ptk. ilyen rendelkezést nem tartalmaz.

[11] A másodfokú bíróság megsértette az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) 10-12. §-ait és

15. §-át, mert a jogalkotó a forintra váltás kötelező árfolyamának meghatározásával megosztotta az árfolyamkockázatot a szerződő felek között, e jogszabályi rendelkezés hatálya alól pedig bírósági ítélet sem vehet ki egyes szerződéseket. A törvényi módosításokkal az árfolyamkockázat viselésének kérdése eldőlt, az esetlegesen érvénytelen szerződések is érvényessé váltak, ezzel kapcsolatban tehát igény nem érvényesíthető.

[12] A jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át, 221. § (1) bekezdését, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatot, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdését, valamint az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-227/18. és C-51/17. számú határozatait. A rendelkezésre álló bizonyítékokból ugyanis kizárólag arra a következtetésre lehet jutni, hogy az adós világos és érthető tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A kölcsönszerződés kifejezetten kimondja, hogy az árfolyamkockázatot az adós viseli, a kockázatfeltáró nyilatkozat pedig közérthető módon ismerteti az árfolyamkockázat működési mechanizmusát és annak az adós fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását. Az adós e nyilatkozatot aláírta, amellyel elismerte, hogy az abban foglalt tájékoztatást megértette, így a szerződő felek azt egyedileg megtárgyalták. Amennyiben ennek ellenére az adós a nyilatkozatot nem olvasta el, ennek következményei a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján őt terhelik. Az árfolyamváltozás trendjét és volumenét az I. rendű alperes nem láthatta előre, így erről nem tájékoztathatta az adóst. Az alsó határ nélküli árfolyamcsökkenés előnyöket biztosított az adósok számára, csakúgy, mint a forintkölcsönöknél alacsonyabb kamatszint. Ezek az előnyök ellentételezték az árfolyamemelkedésből eredő kockázatokat. A kockázatfeltáró nyilatkozat mellett árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmaz a kölcsönszerződés 12.4. pontja, amely utal arra, hogy az árfolyamváltozás akár az adós törlesztési képességét is veszélyeztetheti, a megállapodás 7. pontja, amely feljogosítja a hitelezőt arra, hogy az árfolyamváltozások elkerülése érdekében többletbefizetést írjon elő, valamint a szerződés 5. és 8. pontjai, amelyek az árfolyamkockázat viselésére, továbbá a folyósítási és törlesztési árfolyamokra vonatkoznak. Mindez – a Kúria Pfv.V.20.637/2018/5. számú ítélete szerint is – megfelel a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban, valamint az EUB C-51/17. és C-227/18. számú határozataiban foglalt követelményeknek, mert egy átlagos fogyasztó felismerhette az őt terhelő árfolyamkockázat korlátlanágát. Mivel pedig az adós a kockázatfeltáró nyilatkozatot másfél hónappal a szerződéskötés előtt megkapta, elegendő idő állt a rendelkezésére ahhoz, hogy mérlegelje: ilyen feltételek mellett hajlandó-e megállapodást kötni vagy nem.

[13] A másodfokú bíróság nem jelölte meg, hogy mely jogszabályi rendelkezés alapján jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés nem világos és nem egyértelmű, így az ítélete ellentétes a Pp. 221. § (1) bekezdésével. Nem vette figyelembe azt sem, hogy az adós a per során részben elismerte az őt terhelő árfolyamkockázatot, így legfeljebb a végrehajtás korlátozásának lett volna helye, amelyre azonban nem volt kereset, ezért megsértette a Pp. 370/A. § (2a) bekezdését is. Mivel pedig az eljáró bíróságok elmulasztották a felperes személyes meghallgatását, nem tárták fel, hogy a felperes számára világos és érthető volt-e az árfolyamkockázati tájékoztatás. Erre tekintettel a jogerős ítélet ellentétes a Pp. 3. § (3) bekezdésével, 140. § (2) bekezdésével és 164. § (1) bekezdésével.

[14] Arra az esetre, ha a Kúria egyik felülvizsgálati kérelmének sem adna helyt, az I. rendű alperes kérte a jogerős ítélet végrehajtási költségek viselésére vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását, mert a végrehajtó a 35/2015. (XI.10.) IM rendelet 14. §-a alapján nem számíthatott volna fel behajtási költséget.

[15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult, annak helyes indokai alapján. Kifejtette, hogy az árfolyamkockázatról tájékoztatás nem felelt meg az EUB és a Kúria által kidolgozott követelményrendszernek; a jelentős árfolyamromlásra és ennek súlyos gazdasági következményeire utaló figyelmeztetés hiánya arra vezetett, hogy a kölcsönszerződés adósa nem tudott reális képet alkotni az őt esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről, nem tudta reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot.

A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[17] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján abban foglalt állást, hogy a jogerős ítélet sérti-e a felülvizsgálati kérelemben írt jogszabályokat.

[18] Az I. rendű alperes mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a Pp. 48-49. §-ainak és a Pp. 366. §-ának megsértésével jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes aktív perbeli legitimációja fennáll. Ez az érvelés azonban nem volt alapos. A Pp. 48-49. §-ai nem is a perbeli legitimációra, hanem a perbeli jogképességre és a perbeli cselekvőképességre vonatkoznak, amelyekkel a felperes vitán felül rendelkezett, így ezeket a jogszabályi rendelkezéseket az eljáró bíróságok akkor sem sérthették volna meg, ha tévesen foglaltak volna állást a felperes aktív perbeli legitimációjának fennállásáról. Azt, hogy ki jogosult végrehajtás megszüntetése iránti per megindítására, valójában a Pp. 366. §-a határozza meg, amely a perindításra az adóst jogosítja fel. Ahogy azt a jogerős ítélet is helyesen tartalmazza: e jogszabályi rendelkezés alkalmazásában az adós nem a végrehajtással érintett kölcsönszerződés kötelezettje, hanem az a személy, aki ellen a megszüntetni kért végrehajtás folyik. Mivel a perrel érintett végrehajtás a felperessel szemben indult meg, e végrehajtás megszüntetése iránt neki volt joga pert indítani, ebben a perben pedig a Pp. 369. § a) pontja alapján hivatkozhatott arra, hogy a végrehajtás tárgyát képező zálogkötelezettsége azért nem jött létre érvényesen, mert a zálogjoggal biztosított kölcsönszerződés érvénytelen. Mindez – a jogerős ítélettel egyezően – azon alapul, hogy a zálogjog szerződést biztosító mellékkötelezettség, amely járulékos jellegű, azaz érvényes alapjogviszony meglétét feltételezi (BH2001.393.II.). Erre tekintettel az eljáró bíróságok e körben is helyes jogi álláspontra helyezkedtek, az pedig, hogy ennek jogszabályi alapjaként nem jelölték meg a Ptk. 251. § (1), (3) és (4) bekezdéseit, nem minősült olyan eljárási szabálysértésnek, amely kihat a jogvita érdemére.

[19] A jogerős ítélet nem volt ellentétes a DH3 törvény felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezéseivel sem. Ahogy arra a Kúria a BH2020.214. szám alatt közzétett Pfv.VII.20.974/2019/5. számú ítéletének [31] és [32] pontjaiban rámutatott: a DH3 törvénnyel elrendelt forintra átváltás nem szüntette meg az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelensége vizsgálatának lehetőségét az érvénytelenség jogkövetkezményeire kiterjedően. A DH3 törvény 1. § (1) bekezdés a) és b) pontjából, 2. § (1) bekezdés j) pontjából, 3. § (1), (3) és (4) bekezdéséből, 10. §-ából, 15. §-ából egyértelműen kitűnik ugyanis, hogy a törvény a fogyasztókat terhelő árfolyamkockázatot a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében az elszámoláshoz igazított fordulónap szerinti hatállyal a jövőre nézve szüntette meg, tehát nem küszöbölte ki a szerződéskötés és a törvényben meghatározott fordulónap között eltelt időben jelentkező árfolyamváltozás hatását. A DH3 törvénynek nem volt célja az sem, hogy a hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések megkötésének időpontjára visszamenőleg rendezze az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó – esetleg – érvénytelen szerződéses kikötések joghatását, a szabályaiból közvetve sem vezethető le ennek ellenkezője. Erre tekintettel az I. rendű alperes ezzel ellentétes érvelése nem foghatott helyt.

[20] Alap nélkül hivatkozott arra is, hogy a másodfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelése alapján, megfelelő indokolás nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás nem volt világos és érthető, ezért nem foghatott helyt az az érvelése sem, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át, 221. § (1) bekezdését, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatot, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdését, valamint az EUB C-227/18. és C-51/17. számú határozatait.

[21] Először is: a másodfokú bíróság kellő részletességgel megindokolta, hogy mely okból találta ellentétesnek az I. rendű alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatást a Ptk. 209. § (4) bekezdése által előírt világosság és érthetőség követelményével. Azt, hogy milyen feltételek mellett minősíthető egy árfolyamkockázati tájékoztatás világosnak és érthetőnek, jogszabály nem rendezi, ezt a kérdést – az EUB és a Kúria által kidolgozott szempontoknak megfelelően – minden ügyben egyedi bírói mérlegelés alapján kell eldönteni. Alap nélkül hiányolta tehát az I. rendű alperes a jogerős ítéletből annak a jogszabálynak megjelölését, amely alapján a másodfokú bíróság elégtelennek minősítette az árfolyamkockázati tájékoztatást. Erre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 221. §-át.

[22] Másodszor: nem foghatott helyt az I. rendű alperes azon érvelése sem, hogy ebben a körben a másodfokú bíróság nyilvánvalóan okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat. Ahogy azt a Kúria már számos alkalommal kifejtette: az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (pl.: BH2013.119.II.). Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a bizonyítékok értékelése alapján – a logika szabályai szerint – le lehetett vonni a másodfokú bíróság által elfogadott következtetést, a felülvizsgálati eljárás során nem lehet ismételtlen egybevetni a bizonyítékokat és nem lehet felülmérlegelni a jogerős ítéletben megállapított tényállást még akkor sem, ha adott esetben a Kúria a bizonyítékok újraértékelése alapján más következtetésre jutna. Jelen esetben a másodfokú bíróság nem

vétett nyilvánvaló mérlegelési hibát, a logika szabályai ugyanis nem zárták ki, hogy a bizonyítékok egybevetése alapján arra a következtetésre jusson, hogy az I. rendű alperes által adott árfolyamkockázati tájékoztatás nem volt világos és érthető.

[23] Ahogy arra a jogerős ítélet is helytállóan utalt: az EUB – egyebek mellett – a C-186/16., C-51/17. és C-228/18. számú határozataiban rögzítette azt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás mely esetben minősíthető világosnak és érthetőnek. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[24] Az EUB idézett döntéseinek tükrében a Kúria a BH2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

[25] A másodfokú bíróság a logika szabályainak megsértése nélkül jutott arra a következtetésre, hogy ez a figyelemfelhívás hiányzik a perrel érintett árfolyamkockázati tájékoztatásból, mert abban csupán az szerepel, hogy a törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében akár kedvezően, akár kedvezőtlenül is érintheti az adóst, azt viszont nem tartalmazza, hogy mindez az adós számára jelentős gazdasági nehézségeket is okozhat. A logika szabályai szerint nem volt kizárt az sem, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok egybevetése alapján arra következtethessen, hogy az árfolyamváltozás esetlegesen súlyos gazdasági következményeire történt kifejezett figyelemfelhívás a kölcsönszerződésben sem szerepel. Azok a kikötések ugyanis, amelyek csupán az árfolyamkockázat adós általi viselését (5.3. pont), a folyósítási és törlesztési árfolyamokat (5. és 8. pontok), valamint a hitelezők többletbefizetéssel és a tartozás forintra történő átváltásával kapcsolatos jogait szabályozták (7. és 12.4. pontok) – egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára átlátható, kifejezett módon –, valóban nem figyelmeztették az adóst arra, hogy az esetleges árfolyamromlásból eredő hátrányos gazdasági következmények számára tényleges és valós kockázatot jelentenek. Alap nélkül hivatkozott az I. rendű alperes arra is, hogy az adós – a perben előadott nyilatkozata szerint – tisztában volt az árfolyamemelkedés gazdasági következményeinek esetlegesen

jelentős mértékével és reális jellegével. Épp ellenkezőleg: az adós azt nyilatkozta, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás alapján nem tartotta valószínűnek a törlesztőrészek mértékének lényeges változását, amely – a felülvizsgálati kérelemben foglalt érveléssel ellentétben – még „részleges elismerésnek” sem tekinthető.

[26] Erre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, valamint az EUB C-227/18. és C-51/17. számú határozatainak sérelme nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a jelentős árfolyamromlásra és az ebből eredő esetlegesen súlyos gazdasági következményekre történt figyelmeztetés hiánya miatt az adós nem tudta reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit. Ezért a kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötése tisztességtelen, amely e megállapodás teljes érvénytelenségét eredményezi. Érvényes alapjogviszony hiányában nem jött létre érvényesen a felperest terhelő zálogjog, ezért a jogerős ítélet a Pp. 369. § a) pontja alapján jogszerűen szüntette meg a perrel érintett végrehajtást.

[27] Bár az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Kúria Pfv.V.20.637/2018/5. számú ítéletére, a Kúria jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül eltérhetett e határozat azon megállapításától, amely az I. rendű alperes perbelivel azonos szövegezésű kockázatfeltáró nyilatkozatát világosnak és érthetőnek találta. Ennek oka egyrészt az, hogy az eljárás tárgya nem annak a jogkérdésnek a megítélése volt, hogy milyen követelményrendszer teljesülése esetén tekinthető az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességesnek, hanem a konkrét perbeli szerződéses rendelkezéseket és a kockázatfeltáró nyilatkozatot kellett értelmezni annak eldöntése érdekében, hogy az adott tájékoztatás az EUB és a Kúria döntéseiben megfogalmazott követelményrendszer alapján tisztességesnek minősül-e vagy nem. Mindez a Kúria BH2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozata [40] pontja értelmében nem minősül a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontjának a hatálya alá tartozó jogkérdésnek. Másrészt a Kúria a Pfv.V.20.637/2018/5. számú eseti döntésében – a Pp. 272. § (2) bekezdésében említett tartalmi hiány miatt – valójában nem vizsgálta érdemben az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének kérdését, az ezzel kapcsolatos álláspontját csupán megjegyzésként rögzítette. Mindezekre figyelemmel e határozattól – ebben a körben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül el lehetett térni, amelyet a Kúria már a Pfv.I.20.067/2021/5. számú határozatában is megtett, hiszen abban is arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes perbelivel azonos szövegezésű kockázatfeltáró nyilatkozata nem felel meg a világosság és az érthetőség követelményének.

[28] Az I. rendű alperes alap nélkül hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 370/A. § (2a) bekezdését, hiszen a végrehajtás korlátozásának lehetősége – a kifejtett okok miatt – nem merült fel, így e jogszabályi rendelkezést nem kellett alkalmazni.

[29] Az eljáró bíróságok – a felülvizsgálati kérelemben foglalt érveléssel szemben – nem sérthették meg a Pp. 3. § (3) bekezdését, 140. § (2) bekezdését és 164. § (1) bekezdését azzal, hogy a felperest személyesen nem hallgatták meg, mert e jogszabályi rendelkezések egyike

sem a felperes személyes meghallgatására vonatkozik. A Pp. 3. § (3) bekezdése a bizonyítékok rendelkezésre bocsátását, a bizonyítási terhet és a bíróság ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét, a Pp. 140. § (2) bekezdése a permegszüntetési kérelem elbírálása nélküli érdemi tárgyalást szabályozza, a Pp. 164. § (1) bekezdése pedig a bizonyítási kötelezettség általános szabályát tartalmazza, amelyeket nem lehet megsérteni azzal, ha a bíróság nem hallgatja meg személyesen a felperest. Megjegyzi a Kúria, hogy a felperes személyes meghallgatása jelen perben egyébként sem volt szükséges, mert a felperes nem a zálogszerződés, hanem a kölcsönszerződés tisztességtelenségére hivatkozott, így nem kellett vizsgálni azt, hogy a felperes miként értelmezte a kölcsönszerződésben foglalt árfolyamkockázati tájékoztatást, hiszen ennek a megállapodásnak nem is volt részese.

[30] Bár az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint a szerződő felek egyedileg megtárgyalták az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kölcsönszerződési kikötést, megsértett jogszabályhelyként sem az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdését, sem pedig a Ptk. 209. § (1) bekezdését nem jelölte meg. Enélkül a Kúria nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy e kikötést a szerződő felek egyedileg megtárgyalták-e, ezt a hiányos hivatkozást ugyanis a Pp. 272. § (2) bekezdése és a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 3. és 4. pontjai alapján figyelmen kívül kellett hagynia.

[31] A PK vélemény 5. pontja alapján érdemben nem lehetett elbírálni az I. rendű alperes azon kérelmét sem, hogy a Kúria változtassa meg a jogerős ítélet végrehajtási költségek viselésére vonatkozó rendelkezését, azt ugyanis, hogy e rendelkezést pontosan miként kéri megváltoztatni, az I. rendű alperes nem részletezte, így ebben a körben határozott felülvizsgálati kérelme nem volt.

[32] A kifejtettek miatt a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[33] A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő I. rendű alperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles a felperes – jogi képviselői munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1), (5) és (6) bekezdései alapján a felülvizsgálattal vitássá tett követelés értékével és a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állapította meg.

[34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

[35] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Pribula László s.k a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k előadó bíró, Dr. Gárdosi
Judit s.k. bíró